

**BANK SPÓŁDZIELCZY
w Ostrowi Mazowieckiej**

**Sprawozdanie Zarządu
z działalności
Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej
wg stanu na dzień 31.12.2016 r.**

Ostrów Mazowiecka, marzec 2017r.

I. INFORMACJE OGÓLNE O BANKU

Nazwa	Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej
Forma prawna	Spółdzielnia
KRS	0000087012
REGON	000508690
NIP	759-000-27-35
Kraj siedziby	Rzeczpospolita Polska
Siedziba	Ostrów Mazowiecka
Adres	07-300 Ostrów Mazowiecka, ul. 3-Maja 32
Telefon	(29) 74 522 63, 74 522 64
Faks	(29) 74 623 04
Strona internetowa	www.bsostrowmaz.pl

Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej w roku 2016 prowadził działalność poprzez Centralę Banku, znajdującą się w Ostrowi Mazowieckiej oraz sieć 27 placówek: 11 oddziałów, 1 filię i 15 punktów kasowych/punktów obsługi klienta.

Na dzień 31.12.2016r. Bank zatrudniał 180 osób (172,99 etaty, w tym: w Centrali 43,87 oraz w Placówkach Banku 129,12), tj. o 15,74 etatów więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego (w Centrali wzrost o 4,87 etaty, w placówkach wzrost o 10,87 etatu). Główną przyczyną wzrostu zatrudnienia było uruchomienie nowego Oddziału w Zielonce. Bank posiada zgodę KNF na prowadzenie działalności na terenie całego kraju.

II. WŁADZE BANKU

Władze statutowe Banku pracowały w niżej wymienionym składzie:

➤ **Rada Nadzorcza:**

Krzysztof Hoffmann	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Andrzej Ruciński	Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
Jan Podbielski	Sekretarz Rady Nadzorczej
Tomasz Falkowski	Członek Rady Nadzorczej
Marcin Garliński	Członek Rady Nadzorczej
Jan Godlewski	Członek Rady Nadzorczej
Stanisław Kalinowski	Członek Rady Nadzorczej
Iwona Kubaszewska	Członek Rady Nadzorczej
Wojciech Mystkowski	Członek Rady Nadzorczej

➤ **Zarząd:**

Bartosz Kublik	Prezes Zarządu
Henryka Lipska	Wiceprezes Zarządu
Dariusz Kołodziejski	Wiceprezes Zarządu
Barbara Przygoda	Wiceprezes Zarządu

➤ **Zebranie Przedstawicieli**

W dniu 14 czerwca 2016r. odbyło się Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej.

Głównym przedmiotem obrad było:

1. Przedstawienie sprawozdania z działalności Zarządu, rocznego sprawozdania finansowego Banku oraz sprawozdania Rady Nadzorczej z wykonania uchwał z poprzedniego Zebrania Przedstawicieli, rozpatrzenie wniosków i postulatów z Zebrań Grup Członkowskich.
2. Przedstawienie propozycji kierunków rozwoju działalności gospodarczej oraz społecznej i kulturalnej na rok 2016.
3. Przedstawienie wyników lustracji przeprowadzonej za okres od 01.01.2012r. do 31.12.2015r.
4. Ocena kwalifikacji (odpowiedniości) Członków Rady Nadzorczej Banku.
5. Przedstawienie informacji na temat sprawozdania dotyczącego skarg i wniosków za rok 2015.
6. Przedstawienie proponowanych zmian w Statucie Banku.
7. Podjęcie Uchwał w omawianych sprawach dotyczących:
 - a) zmian w Statucie Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej,
 - b) zatwierdzenia sprawozdania Rady Nadzorczej za rok obrotowy 2015,
 - c) zatwierdzenia sprawozdania Zarządu z działalności Banku za rok obrotowy 2015,
 - d) zatwierdzenia kierunków działalności Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej na rok 2016,
 - e) zatwierdzenia sprawozdania finansowego Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej za rok 2015,
 - f) udzielenia Członkom Zarządu absolutorium z wykonania obowiązków,
 - g) podziału nadwyżki bilansowej Banku Spółdzielczego w Ostrowi Mazowieckiej za rok 2015,
 - h) oznaczenia najwyższej sumy zobowiązań jaką Bank może zaciągnąć.

III. OTOCZENIE GOSPODARCZE I REGULACYJNE W 2015 I 2016 ROKU

Po okresie lepszej koniunktury w latach 2014-2015, tempo wzrostu polskiej gospodarki w 2016 roku było niższe, na co decydujący wpływ miała słabsza dynamika inwestycji. Tego ubytku nie zdołała wyrównać konsumpcja gospodarstw domowych pomimo silnej stymulacji rządowym programem 500+. Wkład eksportu netto do PKB był w całym roku zbliżony do neutralnego. Pomimo spadku koniunktury władze monetarne nie zdecydowały się na redukcję stóp procentowych. W efekcie główna, referencyjna stopa NBP przez cały 2016 rok wynosiła 1,5% w skali rocznej. Wskaźnik inflacji konsumentów kształtował się we wszystkich miesiącach 2016 roku poniżej celu inflacyjnego NBP. Co więcej przez większość

roku obserwowaliśmy w Polsce deflację, a stan ten został przełamany dopiero w listopadzie i grudniu 2016 roku. Utrzymuje się dobra sytuacja na rynku pracy. Na koniec 2016 roku odnotowano stopę bezrobocia na poziomie 8,3%. Mierzona deficytem sytuacja budżetu państwa po 11 miesiącach 2016 roku była korzystniejsza niż rok wcześniej. Wpłynęły na to jednakże jednorazowe zdarzenia, jak aukcja LTE oraz wpłata z zysku NBP, które łącznie dały budżetowi 17,1 miliarda złotych. Mimo niezłej koniunktury silnie rośnie dług publiczny, który w roku 2016 przekroczył na powrót wartości notowane przed jednorazową, przeprowadzoną w 2014 roku, operacją umorzenia papierów skarbowych będących w portfelach OFE (w jej efekcie obniżono wówczas dług publiczny o 130 miliardów złotych). Prognozuje się, że na przestrzeni 2017 roku polski dług publiczny przekroczy jeden bilion złotych. Przeszło połowa tej kwoty należy do nierezydentów, co czyni dług bardziej podatnym na wahania światowej koniunktury i sentymenty rynków.

Prognozy wzrostu polskiego PKB na rok 2017, przedstawiane przez OECD, Komisję Europejską oraz Narodowy Bank Polski, zawierają się pomiędzy 3,2, a 3,6%. Wzrost ma być wspierany przez konsumpcję gospodarstw domowych, a także silniejsze transfery europejskich środków na inwestycje (po przestoju w 2016 roku).

Wszelkie prognozy opierają się rzecz jasna na przekonaniu, że nie nastąpią bardzo istotne zmiany w sytuacji politycznej w Europie i na świecie. Tak w obszarze eskalacji konfliktów zbrojnych, jak też w obszarze polityki gospodarczej w państwach Europy i w USA.

Tymczasem, w dużym stopniu niepewna sytuacja w światowej, w tym zachodnioeuropejskiej gospodarce ma duży wpływ na krajowy rynek bankowy i może przyczynić się do dalszych przetasowań na tym rynku. Niektóre z instytucji finansowych mogą zostać wystawione na sprzedaż przez zachodnie grupy kapitałowe. Może to powodować utrudnienia w pozyskaniu finansowania przez klientów. Na takim rynku pierwszorzędą rolę odgrywa stabilność, stałość polityki kredytowej i zaufanie.

Pomimo stagnacyjnej sytuacji w Unii Europejskiej paradoksalnie bankowość spółdzielcza, w tym nasz Bank mogą skorzystać podobnie, jak podczas pierwszej fazy kryzysu finansowego. Klienci ufają lokalnym bankom polskim. Bankom, których kierownictwo i centrale są na miejscu. Planowane reorganizacje w bankach komercyjnych oraz kolejne fuzje i związanie z tym zmiany mogą tworzyć okazje do pozyskania nowych klientów.

Znaczącą niewiadomą pozostaje niestabilna sytuacja na Wschodzie Europy i Bliskim Wschodzie. Zamrożony niejako konflikt Ukrainy z Rosją odbija się wprost na wynikach polskich przedsiębiorstw, w tym z sektora rolno – spożywczego oraz transportowego.

Problemem pozostaje ustabilizowana na bardzo niskim poziomie marża bankowa powodowana antystagnacyjną polityką banków centralnych, w tym Narodowego Banku Polskiego. Co więcej wygląda na to, że środowisko niezwykle niskich stóp procentowych nie będzie zjawiskiem krótkotrwałym.

Warunki działania pogorszył też kryzys w systemie spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych oraz upadłość SK Banku w 2015 roku, co skutkowało wypłatą depozytów z BFG i wzrostem kontrybucji banków na rzecz systemu ubezpieczenia depozytów.

Sektor banków spółdzielczych w Polsce znajduje się w ważnym momencie. Sytuację 560 banków spółdzielczych zrzeszonych w dwóch grupach SGB i BPS determinuje dziś kilka czynników o zasadniczym znaczeniu. Sektor banków spółdzielczych jest bardziej zróżnicowany wewnętrznie niż bankowość komercyjna. Najmniejsze banki działają w jednej gminie i bywają sto kilkadziesiąt razy mniejsze od największych podmiotów sektora.

Przychody i wyniki banków spółdzielczych, podobnie jak komercyjnych, maleją w środowisku niskich stóp procentowych. Działający na ograniczonych terytorialnie rynkach spółdzielcy, w odróżnieniu od banków komercyjnych, nie posiadają jednak właściwej tym ostatnim dowolności w kształtowaniu struktury portfela kredytowego ani podobnych

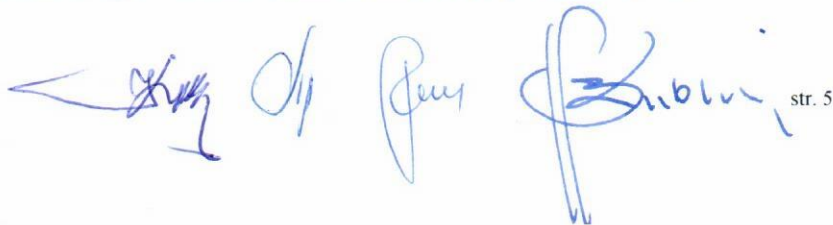
możliwości budowy wyniku pozaodsetkowego. Niskie stopy dotyczą więc sektor spółdzielczy relatywnie silniej.

Podsumowując - najistotniejsze czynniki mające wpływ na bieżącą sytuację sektora bankowości spółdzielczej w Polsce to:

1. **Środowisko bezprecedensowo niskich stóp procentowych** na świecie i w Polsce. Europejski Bank Centralny oraz inne banki centralne stosują pieniężne „luzowanie ilościowe” mające na celu pobudzenie wzrostu oraz powstrzymanie deflacji. Działania przynoszą w Europie ograniczony efekt. Okazuje się, że czynnik taniego kredytu nie w pełni wystarcza już do pobudzenia konsumpcji oraz inwestycji. Prawdopodobnie znaczenia podstawowego nabrały czynniki związane z szeroko rozumianym zaufaniem i wiarą w przyszłość gospodarki Europy. Tym niemniej luzowanie pieniężne najpewniej będzie nadal utrzymywane. O decyzjach NBP z kolei stanowi nie tylko krajowy cel inflacyjny, ale także konieczność zachowania równowagi między ceną pieniądza w strefie Euro i w Polsce. Tym samym, w roku 2017 spodziewamy się dalszej stabilizacji stóp procentowych na historycznie niskim poziomie. W związku z tym dalszemu ograniczeniu podlegać będą możliwości w zakresie wyniku odsetkowego banków. Jednocześnie z niskimi stopami i oczekiwanym przyspieszeniem inflacji w roku 2017 wiąże się niepewność, co do odbioru przez Klientów sytuacji, w której realna stopa oprocentowania oszczędności może okazać się ujemna. Z drugiej strony, biorąc pod uwagę ewentualne podwyżki stóp w niedalekiej przyszłości należy mieć na uwadze związane z tym ryzyko projektów inwestycyjnych, które dziś kredytujemy i oceniamy.
2. **Oczekiwane znaczne przyspieszenie transferu środków z funduszy UE na inwestycje.** Bank oczekuje wzmocnienia popytu na kredyt w związku z tym czynnikiem. Dostrzega jednak ograniczenia w tym zakresie choćby w sektorze gospodarstw rolników indywidualnych. Część naszych klientów już w chwili obecnej posiada niewielkie możliwości dalszego kredytowania. Sytuację pogłębia niezwykle ekspansywna polityka handlowa banków komercyjnych w stosunku do sektora AGRO. Skutkuje ona posiadaniem przez część klientów obok właściwie ustrukturyzowanego finansowania długoterminowego, także szeregu kredytów balonowych w bankach komercyjnych, nierzadko spłacanych poprzez zaciąganie kolejnych.
3. **Podatek bankowy**, który objął instytucje od 4 miliardów aktywów oraz jakaś forma rozwiązania problemu frankowego, może osłabić podaż kredytów w dużych bankach. Może też spowodować podniesienie przez nie marż kredytowych i prowizji. Teoretycznie te dwa czynniki mogą poszerzyć pole działania bankowości spółdzielczej.
4. **IPS (Instytucjonalny System Ochrony) wprowadzony Rozporządzeniem CRR Parlamentu Europejskiego i krajowa Ustawa o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających** w pewnym stopniu podnosi koszty działania banków spółdzielczych. Powinien jednak zwiększyć poziom bezpieczeństwa i zaufania w sektorze banków spółdzielczych.
5. Problemem pozostaje **upadłość spółdzielczego SK Banku w Wołominie**, która ma swój wymiar nie tylko finansowy, ale też wymiar wizerunkowy dla bankowości spółdzielczej w Polsce.

Biorąc pod uwagę sytuację w sektorze bankowym, a przede wszystkim w jego spółdzielczej części oraz inne elementy, w tym:

1. ograniczenie wyniku odsetkowego w środowisku niskich stóp procentowych,

str. 5

2. możliwy dalszy wzrost obciążeń związanych z BFG i szerzej ciężarami administracyjnymi (FATCA, EUROFATCA, Centralny Mechanizm Oceny, Split Payment etc.),
3. oczekiwany wzrost kosztów zrzeszeniowych oraz związanych z IPS,
4. oczekiwane nasilenie popytu na kredyt, przy jednoczesnej świadomości ograniczeń silnego przyspieszenia akcji kredytowej w kontekście wrażliwości projektów inwestycyjnych na przyszłą politykę stóp procentowych oraz zdolność kredytową naszych Klientów,

zakładamy, że możliwy przyrost sumy bilansowej w przyszłym roku to około 8%. W planie ekonomiczno – finansowym, który oprócz założeń makroekonomicznych oraz polityki handlowej bierze też pod uwagę plany wydatków bieżących i majątkowych - zarząd planuje rentowność aktywów netto na poziomie około 1%. W ocenie Zarządu zapewni to wynik finansowy gwarantujący utrzymanie adekwatności kapitałowej.

IV. SYTUACJA FINANSOWA BANKU

Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej w roku 2016 realizował zadania zgodnie z przyjętymi kierunkami w Strategii Banku oraz zgodnie z przyjętym Planem ekonomiczno-finansowym.

W roku 2016 Bank kontynuował działalność w swoich placówkach zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego. Koncentrował się przede wszystkim na obsłudze małych i średnich przedsiębiorstw, gospodarstw rolnych, samorządów terytorialnych oraz osób fizycznych.

W roku 2016 Bank rozwijał się w tempie zadawalającym, a jednocześnie pozwalającym na utrzymanie w ryzach głównych rodzajów ryzyka występującego w działalności bankowej. Sytuację ekonomiczno – finansową Banku należy uznać za stabilną i korzystną. Na koniec 2016r. aktywa netto zamknęły się kwotą 1.124.233 tys. zł. i były wyższe niż na koniec 2015r. o 16,98%, wynik brutto w 2016 roku wyniósł 13.852 tys. zł. (wzrost o 10,63% w stosunku do 2015r.), zaś wynik netto 11.168 tys. zł (wzrost o 11,2%). Biorąc pod uwagę wysokość aktywów, które pracowały na ten wynik, Bank odznacza się relatywnie wysokim wskaźnikiem ROA, który po 2016r. wyniósł 1,08% i był zdecydowanie wyższy od wskaźnika dla grupy (aktywa > 500.000 tys. zł) zrzeszonych banków spółdzielczych, który wyniósł 0,45%.

Osiągana rentowność pozwala zabezpieczyć potrzeby w zakresie adekwatności kapitałowej. Wskaźnik zwrotu z kapitału ROE netto na 31.12.2016r. wyniósł 10,5%, w grupie rówieśniczej zrzeszonych banków spółdzielczych wyniósł 5,74%.

Bank posiada wysoki współczynnik kapitałowy, który na dzień 31.12.2016r. wynosił 15,87%. Wynika to w pewnej mierze z faktu emisji w 2011 roku obligacji podporządkowanych o wartości 10 milionów złotych i zaliczenia ich do funduszy uzupełniających, ale przede wszystkim z konsekwentnej polityki kapitałowej na przestrzeni wielu lat. Każdorazowo ponad 80% nadwyżki bilansowej zasila fundusz zasobowy.

Udział kredytów brutto z rozpoznaną utratą wartości w kredytach brutto (z odsetkami) na koniec 2016r. wyniósł 6,98% przy średniej dla grupy banków zrzeszonych z sumą bilansową powyżej 500 000 tys. zł 10,70%.

Suma bilansowa obrazująca skalę działania i ogół środków pozostających w zarządzaniu Banku, na koniec 2016r. wzrosła w stosunku do 2015r. o 16,98% (o 163.195 tys. zł) i wyniosła 1.124.233 tys. złotych wobec 961.038 tys. złotych na koniec roku 2015.

Wzrost sumy bilansowej w Banku przewyższał dynamikę wzrostu sumy bilansowej w Bankach Spółdzielczych zrzeszonych w BPS S.A. (wzrost sumy bilansowej w Banku o 16,98%, wzrost w bankach zrzeszonych o 12,21%).

Znacznym źródłem finansowania działalności przychodowej Banku były fundusze własne ujmowane przy wyliczeniu współczynnika kapitałowego (9,23% funduszy własnych w sumie bilansowej), które wyniosły na koniec 2016 roku 103.818 tys. zł. Kapitał Tier I w funduszach własnych wyniósł 93.288 tys. zł, natomiast Kapitał Tier II w funduszach własnych wyniósł 10.530 tys. zł, z czego 6 milionów stanowiły środki pozyskane z emisji dziesięcioletnich obligacji notowanych na rynku Catalyst GPW. Komisja Nadzoru Finansowego udzieliła Bankowi zgody na zaliczenie tych środków do funduszy własnych uzupełniających.

Przychody odsetkowe Banku za 12 miesięcy 2016r. wyniosły 40.888 tys. zł i były o 7,99% wyższe niż w roku 2015. Koszty odsetkowe Banku wyniosły 12.579 tys. zł i były o 1,07% wyższe niż w 2015 roku. Wynik z tytułu prowizji wzrósł o 11,71% i wyniósł 6.203 tys. złotych.

Wynik na działalności bankowej wyniósł 34.829 tys. zł wobec 31.195 tys. zł w roku 2015 (wzrost o 11,65%).

Koszty działania Banku, na które składały się koszty wynagrodzeń (9.919 tys. zł, wzrost o 7,91%), koszty ubezpieczeń i innych świadczeń na rzecz pracowników (2.039 tys. zł, wzrost o 8,8%) oraz pozostałe koszty (5.785 tys. zł, spadek o 4,32%) wynosiły na koniec 2016 r., 17.743 tys. zł. i były wyższe w porównaniu do analogicznego okresu 2015r. o 3,69%. Odpisy na rezerwy celowe i na ogólne ryzyko bankowe wynosiły 11.392 tys. zł i były wyższe w stosunku do 31.12.2015r. o 49,8%.

Wynik finansowy brutto Banku w 2016 roku wyniósł 13.852 tys. zł wobec 12.521 tys. zł w roku 2015. Wynik netto w 2016r. wyniósł 11.168 tys. złotych wobec 10.043 tys. zł w roku 2015.

Dynamikę podstawowych pozycji bilansu i rachunku wyników w porównaniu do dynamiki banków spółdzielczych zrzeszonych w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. ogółem przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	31.12.2015r.		31.12.2016r.		Dynamika/ zmiana BS zrzeszonych w BPS S.A.	Dynamika/ zmiana BS Ostrów Maz.
	Banki spółdzielcze zrzeszone w BPS SA	BS Ostrów Maz.	Banki spółdzielcze zrzeszone w BPS SA	BS Ostrów Maz.		
Suma bilansowa	64 872 545	961 038	72 791 025	1 124 233	112,21%	116,98%
Należności od sektora finansowego netto	14 025 848	204 263	16 380 343	216 737	116,79%	106,11%
Należności od sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych netto	37 561 913	669 297	38 796 445	696 878	103,29%	104,12%
Kredyty brutto sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych	38 251 258	693 363	39 652 947	719 188	103,66%	103,72%
Należności z rozpoznaną utrata wartości brutto sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych	2 304 529	34 245	2 810 216	50 233	121,94%	146,69%
Dłużne papiery wartościowe	9 233 874	43 121	13 350 323	160 587	144,58%	372,41%
Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 132 043	16 970	985 807	3 206	87,08%	18,89%
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych	56 409 414	811 944	63 957 254	981 130	113,38%	120,84%
Depozyty sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych	56 295 760	805 206	63 922 795	974 939	113,55%	121,08%
Fundusze własne, w tym:	6 255 598	94 907	6 465 083	103 818	103,35%	109,39%
podstawowe (kapitał podstawowy Tier I)	5 811 895	81 114	6 038 527	93 288	103,90%	115,01%
uzupełniające (kapitał Tier II)	443 703	13 793	426 556	10 530	96,14%	76,34%
Łączny współczynnik kapitałowy	16,34%	14,37% *	17,16%	15,87%	0,84pp	1,48%
Wynik na działalności bankowej	2 510 455	31 195	2 584 091	34 829	102,93%	111,65%
Koszty działania banku	1 821 007	17 112	1 740 759	17 743	95,59%	103,69%
Wynik finansowy brutto	445 425	12 521	479 739	13 852	107,70%	110,63%
Wynik finansowy netto	345 831	10 043	356 421	11 168	103,06%	111,20%
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kredytach brutto sektora niefinansowego i instytucji rządowych i samorządowych	6,02%	4,94%	7,09%	6,98%	1,07%	2,05%

* dane wg BPS SA

1. Główne pozycje aktywów Banku (w tys. zł)

Główną pozycją aktywów były należności od sektora niefinansowego, które na koniec grudnia 2016r. stanowiły 58,51% całości aktywów i wyniosły 657.788 tys. zł. Był to rezultat rozwijającej się akcji kredytowej. Drugą, co do wielkości, pozycją były należności od sektora finansowego, wynoszące 216.737 tys. zł (19,28% aktywów), które w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wzrosły o 6,11%.

Kolejną pozycją są dłużne papiery wartościowe, które wyniosły 160.587 tys. zł (14,28% aktywów) i wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 372,41 %. Należności od sektora budżetowego wynoszące 39.090 tys. zł (3,48% aktywów), które w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego wzrosły o 7,53%. Udziały i akcje w innych jednostkach wyniosły 11.152 tys. zł, co stanowiło 0,99pp ogólnej sumy aktywów i wzrosły o 93,04% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Inne aktywa finansowe stanowiły 0,5pp aktywów i wyniosły 5.603 tys. zł.

Rzeczowe aktywa trwałe wyniosły 13.796 tys. zł i stanowiły 1,23% aktywów. Pozostałe papiery i inne aktywa oraz rozliczenia międzyokresowe łącznie stanowiły 0,77pp aktywów ogółem i wyniosły 8.699 tys. zł.

Główne pozycje aktywów (w tys. zł)

Wyszczególnienie		31.12.2015r.		Struktura (%)	Dynamika (%)	31.12.2016r.		Struktura (%)	Dynamika (%)	Zmiana
		PLN	EUR*			PLN	EUR**			PLN
I	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	11 354	2 664	1,18	104,89	10 294	2 327	0,92	90,66	- 1 060
III	Należności od sektora finansowego	204 263	47 932	21,25	100,95	216 737	48 991	19,28	106,11	12 474
IV	Należności od sektora niefinansowego	632 945	148 526	65,86	123,20	657 788	148 686	58,51	103,92	24 843
V	Należności od sektora budżetowego	36 351	8 530	3,78	71,12	39 090	8 836	3,48	107,53	2 739
VII	Dłużne papiery wartościowe	43 121	10 119	4,49	163,71	160 587	36 299	14,28	372,41	117 466
XI	Udziały lub akcje w innych jednostkach	5 777	1 356	0,60	194,03	11 152	2 521	0,99	193,04	5 375
XII	Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe	5 675	1 332	0,59	116,77	5 603	1 267	0,50	98,73	- 72
XIII	Wartości niematerialne i prawne	313	73	0,03	329,23	428	97	0,04	136,74	115
XIV	Rzeczowe aktywa trwałe	13 342	3 131	1,39	101,98	13 796	3 118	1,23	103,40	454
XV	Inne aktywa	946	222	0,10	111,28	1 449	328	0,13	153,17	503
XVI	Rozliczenia międzyokresowe	6 887	1 616	0,72	92,56	7 249	1 639	0,64	105,26	362
XVII	Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy	64	15	0,01	92,56	61	14	0,01	95,31	- 3
XVIII	Akcje własne									
AKTYWA RAZEM		961 038	225 516	100,00	116,01	1 124 233	254 121	100,00	116,98	163 195

* średni kurs NBP z dnia 31.12.2015r. (4,2615)

** średni kurs NBP z dnia 31.12.2016r. (4,424)

2. Portfel kredytowy

Portfel kredytowy na dzień 31.12.2016r. wynosił 721.186 tys. zł. i w stosunku do końca 2015r. wzrósł o 31.802 tys. zł (tj. o 4,61 %). Na koniec okresu sprawozdawczego plan kredytowy został zrealizowany w 96,86%. Zobowiązania pozabilansowe na koniec grudnia osiągnęły poziom 60.494 tys. zł, w tym na linie kredytowe udzielono 16.578 tys. zł, natomiast gwarancji na kwotę 10.823 tys. zł.

Środki depozytowe w całości pokrywały akcję kredytową Banku. Wskaźnik pokrycia akcji kredytowej środkami depozytowymi na koniec grudnia 2016r. osiągnął poziom 135,63 % i był wyższy w stosunku do analogicznego okresu 2015r. o 18,54 pp.

W strukturze podmiotowej największy udział miały należności od przedsiębiorstw, spółek prywatnych, spółdzielni (37,63% całego portfela) oraz kredyty osób fizycznych (32,76% całego portfela). Portfele kredytowe pozostałych podmiotów mieściły się w przedziałach: od 0,06% - przedsiębiorstwa państwowa do 12,92% - rolnicy indywidualni.

Znaczny udział zaangażowania wobec osób prywatnych w portfelu kredytowym nie stanowi większego zagrożenia, gdyż należności konsumenckie są kwotowo mniejsze i udzielane na krótsze terminy. Kredyty dla osób fizycznych o dłuższych terminach (np. kredyty mieszkaniowe) są kredytami dobrze spłacanymi wskaźnik kredytów z utratą wartości w tym portfelu wynosi około 1,5%, natomiast w całym portfelu kredytowym to tylko 0,4pp.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank stosuje różne rodzaje prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych. Analizując rodzaj zabezpieczenia kredytów, należy stwierdzić, że największą pozycję stanowiły kredyty zabezpieczone hipoteką na nieruchomościach komercyjnych – 49,51% portfela, następnie kredyty zabezpieczone hipoteką na nieruchomościach mieszkalnych – 29,24%. Znaczącą pozycję, tj. 11,32% portfela stanowiły poręczenia wekslowe. Pozostałe zabezpieczenia mieściły się w przedziale od 0,01% blokada środków na rachunkach do 3,75% zastaw rejestrowy.

Ogółem w całym portfelu kredytowym na koniec IV kwartału 2016 roku kredyty w sytuacji normalnej (tj. „normalna” i „pod obserwacją”) stanowiły 93,58% , natomiast kredyty z utratą wartości 6,42% (**biorąc pod uwagę tylko sam kapitał**), w tym w sytuacji „poniżej standardu” 2,09%, 3,01% w sytuacji „wątpliwej oraz w sytuacji „straconej” 1,32%”. Jakość portfela kredytowego uległa niewielkiemu pogorszeniu. Nastąpił wzrost kredytów zagrożonych o kwotę 15.090 tys. zł, natomiast wskaźnik kredytów zagrożonych wzrósł o 1,89 % w stosunku do końca 2015r.

3. Główne pozycje pasywów Banku (w tys. zł)

Główne pozycje pasywów (w tys. zł)

Wyszczególnienie		31.12.2015r.		Struktura (%)	Dynamika (%)	31.12.2016r.		Struktura (%)	Dynamika (%)	Zmiana PLN
		PLN	EUR*			PLN	EUR**			
II	Zobowiązania wobec sektora finansowego	16 970	3 982	1,8	114,34	3 206	725	0,3	18,89	- 13 764
III	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	755 504	177 286	78,6	114,69	914 315	206 672	81,3	121,02	158 811
IV	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	56 439	13 244	5,9	125,54	66 815	15 103	5,9	118,38	10 376
VI	Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	10 206	2 395	1,1	99,66	10 209	2 308	0,9	0,00	3
VIII	Fundusze specjalne i inne zobowiązania	6 611	1 551	0,7	166,78	7 451	1 684	0,7	112,71	840
IX	Koszty i przychody rozliczne w czasie	7 857	1 844	0,8	182,25	5 749	1 300	0,5	73,17	- 2 108
X	Rezerwy	6 671	1 565	0,7	104,97	7 076	1 599	0,6	106,07	405
XII	Kapitał (fundusz) podstawowy	12 240	2 872	1,3	100,16	10 298	2 328	0,9	84,13	- 1 942
XV	Kapitał (fundusz) zapasowy	73 239	17 186	7,6	114,83	82 239	18 589	7,3	112,29	9 000
XVI	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	108	25	0,0	33,44	257	58	0,0	237,96	149
XVII	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	5 150	1 208	0,5	106,19	5 450	1 232	0,5	105,83	300
XVIII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	-	-	-	0,00	-	-	0,0	0,00	-
XIX	Zysk (strata) netto	10 043	2 357	1,0	94,40	11 168	2 524	1,0	111,20	1 125
PASYWA RAZEM		961 038	225 516	100,0	115,09	1 124 233	254 121	100,0	116,98	163 195

* średni kurs NBP z dnia 31.12.2015r. (4,2615)

** średni kurs NBP z dnia 31.12.2015r. (4,424)

Po stronie pasywów Banku główną pozycją były zobowiązania wobec sektora niefinansowego, które na koniec 2016r. wynosiły 914.315 tys. zł. i były wyższe w stosunku do 31.12.2015r. o 159.811 tys. zł (wzrost o 21,02%). Według stanu na dzień 31.12.2016r. zobowiązania te stanowiły 81,33% sumy bilansowej Banku. Na poziom zobowiązań wobec sektora niefinansowego wpływały głównie środki pieniężne pozyskane od osób prywatnych.

Na koniec 2016r. odnotowano również wzrost zobowiązań wobec sektora budżetowego o 10.376 tys. zł w porównaniu z analogicznym okresem 2015r. (wzrost o 25,03%). Zobowiązania wobec sektora finansowego wynosiły 3.206 tys. zł i były niższe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego o 13.764 tys. zł (spadek o 81,11 %).

W analizowanym okresie odnotowano wzrost kapitału (funduszu) zasobowego o około 9.000 tys. zł do kwoty 82.239 tys. zł (wzrost o 12,29%).

4. Baza depozytowa

Na koniec grudnia 2016r. depozyty ogółem wyniosły 978.140 tys. zł, w tym na rachunkach bieżących zgromadzono środki w wysokości 468.554 tys. zł (47,9% depozytów ogółem), a na rachunkach terminowych w wysokości 509.586 tys. zł (52,1% depozytów ogółem).

W porównaniu do końca 2015 roku nastąpił wzrost depozytów ogółem o około 21% (o 170.933 tys. zł). Rachunki bieżące wzrosły o około 16% (o 63.423 tys. zł), rachunki terminowe wzrosły o 26,74% (o 107.510 tys. zł).

Struktura podmiotowa środków depozytowych wykazuje, że zdecydowanie najwięcej środków lokują w Banku osoby prywatne. Stan środków w analizowanym okresie zdeponowanych na rachunkach osób prywatnych wynosił 721.742 tys. zł, co stanowiło około 73,79% depozytów ogółem. Zobowiązania wobec rolników indywidualnych wynosiły 6,6 % depozytów ogółem (64.561 tys. zł), a wobec jednostek samorządowych 6,62 % (64.737 tys. zł). Przedsiębiorstwa i spółki państwowe, przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie, przedsiębiorcy indywidualni ulokowali łącznie 102.748 tys. zł, co stanowiło 10,5% depozytów ogółem. Zobowiązania wobec jednostek niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych wyniosły 21.151 tys. zł, tj. 2,16% całej bazy depozytowej, zaś zobowiązania wobec podmiotów finansowych na koniec okresu sprawozdawczego wyniosły 3.201 tys. zł, tj. 0,32pp całej bazy depozytowej.

V. DZIAŁALNOŚĆ INFORMATYCZNA

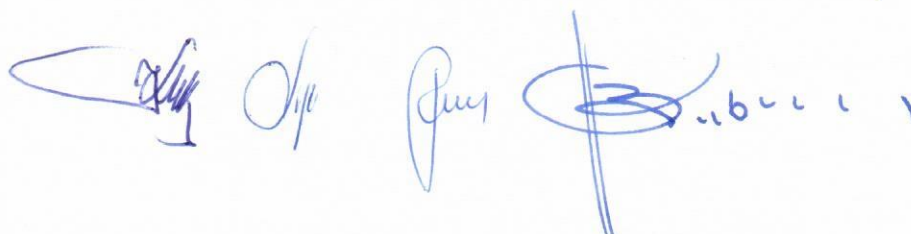
Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej jest jednym z liderów bankowego sektora spółdzielczego w Polsce zarówno pod względem wyników finansowych jak również zmian technologicznych i rozwoju w zakresie bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.

Od momentu opublikowania Rekomendacji D przez Komisję Nadzoru Finansowego Bank utrzymuje wysokie tempo inwestycji z zakresu przedsięwzięć informatycznych, które jest dziś nieodłącznym elementem budowania przewagi konkurencyjnej na rynku oraz wymagań niezawodności podniesionej do najwyższego poziomu.

Dlatego też Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej w 2016 roku dodatkowo zmodernizował centrum zapasowe środowiska teleinformatycznego do poziomu pełnej gwarancji odtworzenia wszystkich procesów kluczowych Banku zapewniając sprawne i szybkie wznowienie obsługi operacyjnej po awarii. Dzięki takiemu wdrożeniu przy wykorzystaniu ww. infrastruktury informatycznej, politykom bezpieczeństwa danych oraz planu ciągłości działania, przełączenie na systemy zapasowe odbywa się automatycznie, a jasne procedury działania ograniczają potencjalne straty powodowane przestojem.

Rok 2016 był również przełomowy dla bankowości elektronicznej, w którym to szczególnie wzmożły się ataki oszustw internetowych oraz próby wyłudzenia informacji. W celu zapewnienia bezpiecznych wymogów dokonywania transakcji internetowych oraz zapewnienia lepszej ochrony przed wyłudzeniami Bank postanowił wdrożyć rozwiązania mogące znacznie ograniczyć możliwości ataków prowadzących do kradzieży tożsamości, przejęcia kont czy wykonania fałszywych transakcji. W dobie gdy internet otwarcie stał się platformą do przeprowadzania profesjonalnych ataków, zabezpieczenie Banku przed atakami stało się priorytetem. Uzasadnia to w pełni ponoszenie coraz większych nakładów inwestycyjnych, gdyż celem najwyższym jest ochrona klienta, przeciwdziałanie wykradaniu poufnych informacji czy też zakłócenie pracy.

Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej w 2016 roku dołączył do grupy banków udostępniających swoim klientom mobilne płatności zbliżeniowe Visa pod nazwą Planet Mobile HCE. Usługa ta pozwala płacić zbliżeniowo bez konieczności wiązania się z operatorem komórkowym, a jedynym warunkiem technicznym jest posiadanie telefonu z systemem operacyjnym Android oraz modulem komunikacji NFC.

Innowacyjne rozwiązanie wdrożone we współpracy z IT CARD gwarantuje bezpieczeństwo transakcji, szeroki dostęp do punktów obsługujących płatności mobilne oraz wygodny sposób aktywacji usługi.

W zakresie rozbudowy infrastruktury sieci bankomatów, podobnie jak w latach poprzednich, Bank powiększył sieć o kolejne dwa urządzenia, które planuje w przyszłości wyposażyć w funkcjonalność biometryczną.

VI. OBSZARY RYZYKA I ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Przyjęte przez Zarząd Banku i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą strategie i polityki zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka są jednym z kluczowych elementów zrównoważonego i bezpiecznego rozwoju Banku. System zarządzania ryzykiem zapewniał proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka oraz określał zakres kompetencji i odpowiedzialności uczestników tego procesu.

W 2016 roku Bank przy badaniu poszczególnych ryzyk stosował metody, które szczegółowo zostały opisane w obowiązujących regulacjach. Stosowne regulacje, dotyczące metodologii oceny i monitorowania ryzyk zostały poddane corocznemu przeglądowi. W wyniku tego przeglądu dokonano zmian metodologii oceny i monitorowania ryzyk oraz weryfikacji obowiązujących limitów ostrożnościowych, dostosowując je do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych oraz wymogów legislacyjnych.

1. Ryzyko kredytowe

Z uwagi na posiadaną strukturę aktywów głównym ryzykiem w działalności Banku jest ryzyko kredytowe związane z możliwym pogorszeniem się zdolności kredytowej klientów i niewykonaniem przez nich zobowiązań wobec Banku. Ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny, ponieważ brak spłaty udzielonych kredytów powoduje konieczność tworzenia rezerw. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego pod względem jakości portfela kredytowego.

Bank utrzymuje ryzyko kredytowe na umiarkowanym poziomie. Udział kredytów brutto z rozpoznaną utratą wartości w kredytach brutto (z odsetkami) wyniósł na koniec 2016 roku 6,98% przy średniej dla grupy banków zrzeszonych z sumą bilansową powyżej 500 milionów złotych na poziomie 10,70%.

Na koniec grudnia 2015 roku wskaźnik rezerwy celowej do kredytów brutto z utratą wartości wynosił 44,45%, natomiast na koniec grudnia 2016 roku 44,42%.

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i osobiste.

System zarządzania ryzykiem kredytowym ma za zadanie minimalizowanie tego ryzyka.

Na system składają się procedury kredytowe (regulaminy i instrukcje), podział kompetencji w podejmowaniu decyzji kredytowych. Apetyt na ryzyko Banku wyznaczają przyjęte limity. Ograniczają one ryzyko kredytowe, dotyczące koncentracji zaangażowań wobec jednego klienta bądź klientów powiązanych, a także dotyczące koncentracji całego portfela. Ryzyko kredytowe klienta oceniane jest w zależności od kwoty kredytu przez analityków kredytowych. Rolę opiniodawczą pełni Komitet Kredytowy. Kwoty powyżej określonej wysokości analizowane są dodatkowo w Zespole Analityków Kredytowych (poza pionem handlowym).

Znaczną rolę w redukcji ryzyka kredytowego pełni również dostęp do zewnętrznych baz danych tj. Biura Informacji Kredytowej, Biura Informacji Gospodarczej InfoMonitor oraz Krajowego Rejestru Długów.

Biorąc pod uwagę stabilizację tempa wzrostu gospodarczego na poziomie relatywnie wysokim, ale pozostającym poniżej potencjału polskiej gospodarki, a także szereg niewiadomych związanych z nadal rozchwianą sytuacją w strefie Euro oraz wysokim poziomem niepewności na Wschodzie - można spodziewać się nieznacznego pogorszenia jakości portfela kredytowego.

2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań banku na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i pasywów oraz niedopasowania terminowego bieżących strumieni pieniężnych.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest bilansowanie wpływów i wypływów środków z transakcji bilansowych i pozabilansowych w celu zapewnienia efektywnych kosztowo źródeł finansowania, generowania nadwyżek finansowych i odpowiedniego ich wykorzystania. Bank kształtuje strukturę aktywów i zobowiązań tak aby zapewnić osiągnięcie zakładanych wskaźników finansowych, przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka płynności.

Główne źródło finansowania aktywów Banku stanowią stabilne środki finansowe, a nadzorcze miary płynności utrzymywane są powyżej ustalonych limitów.

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w Banku na podstawie pisemnych procedur, w których są określone metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka płynności.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (z późn. zm.), Bank monitoruje oraz utrzymuje miary płynności powyżej wymaganego minimum. W 2016 roku Bank spełniał wymagania w zakresie minimalnych poziomów nadzorczych miar płynności wskazanych w powyższej Uchwale KNF. Począwszy od października 2015 roku Bank jest zobowiązany do utrzymywania minimalnego poziomu wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych (tzw. „LCR”) w wyniku obowiązywania rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych, które jest rozszerzeniem i uszczegółowieniem w zakresie wskaźnika LCR uprzednio wydanego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012. Minimalny poziom wskaźnika LCR obowiązujący Bank wynosi 70% od 1 stycznia 2016 roku, 80% od 1 stycznia 2017 roku i 100% od 1 stycznia 2018 roku.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wskaźniki płynności kształtowały się w ramach obowiązujących limitów ograniczających ryzyko płynności.

Poniższa tabela przedstawia nadzorcze miary płynności wg stanów na poniżej wskazane daty.

Miary płynności

	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	Limit
M1 (tys. zł)	39 442,78	74 076,74	81 031,14	133 333,68	0
M2	1,6	1,83	1,72	1,71	1
M3	4,42	5,00	3,18	2,69	1
M4	1,11	1,14	1,13	1,19	1
LCR	-	52,21%	107,46%	254%	70%

3. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów instrumentów finansowych i walut, wartości stopy procentowej oraz cen towarów.

Bank nie prowadzi działalności spekulacyjnej, pozycje walutowe zamykane są na bieżąco. Całkowita pozycja walutowa utrzymywana jest na niskim poziomie, bez konieczności tworzenia regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Bank uznaje za istotne ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko walutowe. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku oraz maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych. Sytuacja w 2016 roku w dalszym ciągu nie była dla Banku korzystna. Przede wszystkim na skutek faktu, że Bank posiada, tzw. dodatnią lukę stopy procentowej, tj. znaczną przewagę aktywów opartych o zmienne rynkowe WIBOR oraz stopę redyskonta weksli ustalaną przez Radę Polityki Pieniężnej wobec pasywów, których oprocentowanie w zdecydowanej większości oparte jest na decyzjach Zarządu Banku. W sytuacji wzrostu stóp procentowych przychody odsetkowe Banku automatycznie rosną. W sytuacji spadku stóp – odwrotnie. Średnia marża odsetkowa Banku rozumiana jako rozpiętość między średnim oprocentowaniem aktywów oraz pasywów wyniosła 2,22 % na koniec 2016 roku.

4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych.

W Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmujący: identyfikację i ocenę ryzyka, pomiar i monitorowanie, raportowanie ryzyka operacyjnego oraz jego kontrolę. Bank w sposób ciągły doskonali system zarządzania ryzykiem operacyjnym, zarówno w sferze uregulowań, jak i rozwiązań technologicznych (zapasowe centrum informatyczne, zapasowe łącza, zasilanie zapasowe). System ten ma na celu podniesienie poziomu ochrony kluczowych procesów oraz zasobów. Ze względu na skalę działania i profil Banku sam poziom ryzyka operacyjnego przyjmuje się za umiarkowany. Ryzyko związane z outsourcingiem sprzedaży produktów bankowych nie występuje. Fluktuacja kadr jest marginalna. Bank bazuje na procedurach zrzeszeniowych, adaptowanych do skali i złożoności prowadzonej działalności.

5. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności polega na:

- dążeniu do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenie i kontrolę ich przestrzegania,
- ograniczeniu strat finansowych i niefinansowych, spowodowanych brakiem zgodności przepisów wewnętrznych Banku z regulacjami zewnętrznymi lub nie przestrzeganiem wewnętrznych regulacji bankowych oraz standardów postępowania przyjętych przez Bank.

W wyniku przeprowadzonej za rok 2016 analizy: zdarzeń związanych z ryzykiem braku zgodności, czynników zewnętrznych i wewnętrznych wpływających na ryzyko braku zgodności oraz kosztów Banku z tytułu nieprzestrzegania wewnętrznych i zewnętrznych przepisów i standardów stwierdza się, że ryzyko braku zgodności w znikomym stopniu obciążało działalność banku.

6. Ryzyko biznesowe

Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej. Bank posiada zdolność do generowania wyników ekonomicznych pozwalających zabezpieczyć adekwatność kapitałową.

7. Adekwatność kapitałowa

Zarządzanie adekwatnością kapitałową Banku ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Bank kapitałów własnych na poziomie nie niższym niż wymagany przez zewnętrzne i wewnętrzne regulacje. Regulacje te uzależniają wymagany poziom kapitałów od skali działalności i ryzyka podejmowanego przez Bank.

Mając na uwadze powyższy cel Bank regularnie:

- identyfikuje ryzyka istotne z punktu widzenia swojej działalności,
- zarządza istotnymi rodzajami ryzyka,
- wyznacza kapitał wewnętrzny,
- kalkuluje i raportuje miary adekwatności kapitałowej,
- alokuje kapitał wewnętrzny na obszary biznesowe,
- przeprowadza testy warunków skrajnych,
- porównuje potrzeby kapitałowe z posiadanym poziomem kapitałów własnych,
- integruje proces oceny adekwatności kapitałowej z procesem opracowywania strategii Banku, planów finansowych i sprzedażowych.

W 2016 roku poziom współczynnika kapitałowego, współczynnika kapitału Tier 1 oraz wewnętrznego współczynnika kapitałowego Banku kształtował się powyżej wymaganego minimalnego poziomu regulacyjnego.

Wartość wskaźnika dźwigni finansowej na koniec 2016r. obliczanego zgodnie z art. 429 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z późniejszymi zmianami wynosił 7,63%.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania kapitałowego, zgodnych z najlepszą praktyką bankową, Bank dokonuje corocznego przeglądu obowiązujących zasad i procedur.

Wymogi kapitałowe (Filar I)

W analizowanym okresie Bank posiadał regulacyjny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego w kwocie 47.080 tys. zł i ryzyka operacyjnego w kwocie 5.256 tys. zł, który łącznie wynosił 52 336 tys. zł.

W 2016 roku poziom łącznego współczynnika kapitałowego kształtował się powyżej wymaganego minimalnego poziomu regulacyjnego i wynosił 15,87%, a współczynnika kapitału Tier I 14,26%.

Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Podczas procesu identyfikacji istotnych rodzajów ryzyka w działalności Banku, po uwzględnieniu skali i złożoności działania określone są dodatkowe rodzaje ryzyka, które zdaniem kierownictwa nie są w pełni ujęte w ramach ryzyka Filara I. Identyfikacja ma na celu optymalne dostosowanie struktury kapitału wewnętrznego do rzeczywistych potrzeb kapitałowych, odzwierciedlających faktyczny poziom ekspozycji na ryzyko.

Kapitał wewnętrzny dla dodatkowych rodzajów ryzyka, wyliczany jest na podstawie wewnętrznych metod zaakceptowanych przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą uwzględniających skalę i specyfikę działania Banku w kontekście danego ryzyka.

W analizowanym okresie Bank posiadał wewnętrzny wymóg kapitałowy wyłącznie z tytułu ryzyka płynności, który wynosił 111 tys. zł.

W 2016 roku poziom wewnętrznego współczynnika kapitałowego wynosił 15,84%.

8. Zasady Ładu Korporacyjnego

Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 22 lipca 2014 roku, stanowiące zbiór zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne instytucji nadzorowanej, w tym relacje z udziałowcami i klientami, ich organizację, funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji, a także zasad współdziałania organów statutowych, obowiązują w Banku od 1 stycznia 2015 roku, stosownie do Uchwały Rady Nadzorczej Nr 29/2014 z dnia 22.12.2014r.

W styczniu br. dokonano przeglądu stosowania w Banku Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych. W wyniku przeglądu stwierdzono, że Bank w roku 2016 przestrzegał przepisów dotyczących Zasad Ładu Korporacyjnego.

Bank działa z poszanowaniem interesów wszystkich Udziałowców, zgodnie z przyjętą polityką informacyjną gwarantującą Udziałowcom właściwy dostęp do informacji.

Polityka Banku, stosowana względem Klientów, odbywa się z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa oraz regulacji wewnętrznych z dbałością o właściwy, pełny i rzetelny przekaz marketingowy i reklamowy.

Bank posiada strukturę organizacyjną, która służy realizacji celów strategicznych przyjętych przez Bank, a także odzwierciedla zakres zadań i odpowiedzialności komórek i jednostek organizacyjnych, przy spełnieniu warunku nie nakładania się zadań i odpowiedzialności. Schemat organizacyjny został opublikowany na stronie internetowej Banku.

W skład organów statutowych powoływane są osoby posiadające niezbędne kompetencje i doświadczenie, które podlegają regularnej ocenie odpowiednio: Rady Nadzorczej w przypadku Zarządu Banku oraz Zebrania Przedstawicieli w przypadku Rady Nadzorczej. Bank posiada regulacje dotyczące zarządzania konfliktami interesów, natomiast polityka kadrowa i polityka wynagrodzeń prowadzona jest w sposób transparentny i kompetentny, co znajduje się, m.in.: w Regulaminie Pracy, Regulaminie Wynagradzania, Polityce zmiennych składników wynagrodzeń.

Bank posiada adekwatny system kontroli wewnętrznej, zapewniający prawidłowość procedur administracyjnych i księgowych, sprawozdawczości finansowej oraz właściwe raportowanie wewnętrzne i zewnętrzne, jak również zgodność działania z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi. System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie poziomy w strukturze organizacyjnej Banku.

System zarządzania ryzykiem w Banku został zorganizowany adekwatnie do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności z uwzględnieniem założonych celów strategicznych. Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje identyfikację, pomiar, szacowanie, monitorowanie ryzyka oraz stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających poziom ryzyka, z zachowaniem zasady rozdzielenia odpowiedzialności za zarządzanie danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujących to ryzyko.

VII. STRUKTURA ORGANIZACYJNA, KADROWA I PRODUKTOWA BANKU

Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej w roku 2016 prowadził działalność za pomocą Oddziałów: w Ostrowi Mazowieckiej, Małkini, Broku, Zaręczach Kościelnych, Andrzejewie, Starym Lubotyniu, Brańszczyku, Somiance, Ostrołęce, Warszawie, Zielonce, filii w Wyszku, Punktów Kasowych/Punktów Obsługi Klienta: w Szulborzu Wielkim, w Jasienicy, w Ostrowi Maz. przy ulicy 3 Maja 100, w Ostrowi Maz. na terenie sklepu przy ulicy Widnichowskiej, w Urzędzie Gminy Ostrów Maz., w Urzędzie Skarbowym w Ostrowi Maz., w Wydziale Komunikacji w Ostrowi Maz., w Urzędzie Skarbowym w Wyszku, w Urzędzie Gminy w Brańszczyku, w Porębie, w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Ostrołęce, w Urzędzie Gminy w Rzekuniu, w Urzędzie Skarbowym w Ostrołęce, w Czerwinie, w Urzędzie Gminy w Andrzejewie.

Pracę jednostek organizacyjnych wspomaga Centrala Banku w Ostrowi Mazowieckiej.

Bank w 2016 roku zatrudniał 180 osób.

W ramach struktury Banku występują cztery piony:

- pion sprzedaży,
- pion rozliczeń, informatyki i bezpieczeństwa,
- pion ekonomiczny i planowania finansowego,
- pion organizacji i zarządzania.

Pion sprzedaży obejmuje stanowiska specjalistów w Centrali oraz jednostki handlowe Banku. Pion zarządzania podległy Prezesowi Zarządu obejmuje sprawy kadrowe, kontroli instytucjonalnej i compliance, zespół obsługi zarządu i spraw samorządowych.

Pion ekonomiczny obejmuje zespół finansowo – księgowy, a także zespół ryzyk, analiz, planowania i sprawozdawczości obowiązkowej oraz zespół analityków kredytowych.

Pion rozliczeń, informatyki i bezpieczeństwa obejmuje obszary informatyki, technologii, ryzyka operacyjnego oraz ochrony danych.

Rolę opiniodawczą pełnią Komitet kredytowy oraz Komitet ds. zarządzania ryzykami.

W Banku zapewniono pełne rozdzielenie funkcji kontroli i nadzoru nad poszczególnymi rodzajami ryzyka od jednostek operacyjnych, w których to ryzyko powstaje.

Analiza struktury wiekowej kadry Banku wskazuje, iż w kolejnych latach w związku z osiągnięciem (obniżonego) ustawowego wieku emerytalnego może nastąpić wzmożone zainteresowanie osób uprawnionych do podjęcia decyzji o skorzystaniu ze świadczenia. Konsekwentnie prowadzona przez Bank polityka kadrowa należyście zabezpiecza działalność operacyjną Banku przed problemami z przejęciem obowiązków osoby planującej przejście na emeryturę bądź zastępowalnością określonych pracowników.

Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej prowadzi działalność w oparciu o scentralizowany system finansowo – księgowy EuroBankNet firmy SoftNet Sp. z o.o. z Krakowa oraz inne systemy towarzyszące (pomocnicze) zarówno tej firmy jak też innych producentów. Posiada rozwiązania zapasowe zarówno w serwerowni głównej, jak też w serwerowni zapasowej. Posiada zapasowe łącza z placówkami oraz system awaryjnego,

własnego zasilania w energię elektryczną w Centrali Banku, gdzie zlokalizowana jest serwerownia główna.

Klienci Banku obok obsługi w placówkach mogą korzystać z bankowości internetowej eBankNet firmy SoftNet oraz systemu zdalnej obsługi typu home banking o nazwie HomeNet firmy SoftNet. W chwili obecnej Home Net zastępowany jest systemem eCorpoNet.

Za pośrednictwem kanałów zdalnych obsługiwanych jest ponad 9000 rachunków na prawie 30 tysięcy funkcjonujących. Za pomocą bankowości internetowej wykonywanych jest już większość przelewów wychodzących z Banku.

Bank za pośrednictwem banku zrzeszającego wydaje Klientom międzynarodowe karty płatnicze VISA oraz Mastercard do rachunków ROR, rachunków rolniczych oraz rachunków dla przedsiębiorców (niemal 6 tysięcy sztuk). Bank wydaje również karty zbliżeniowe oraz kredytowe.

Bank posiada pełną gamę produktów bankowych dla konsumentów, przedsiębiorców, rolników, samorządów terytorialnych oraz innych Klientów instytucjonalnych. Współpracując z partnerem zewnętrznym oferuje produkty ubezpieczeniowe. Wdrożono procedury leasingowe. Produkt oferowany jest w ramach współpracy z BPS Leasing. Polega na leasingowaniu klienta przez BPS Leasing z jednoczesnym wykupem wierzytelności leasingowej naszego klienta przez Bank Spółdzielczy w Ostrowi Mazowieckiej. Obecność w Grupie BPS Domu Maklerskiego i BPS TFI pozwala oferować Klientom dostęp do rynku kapitałowego.

VIII. PRZEGLĄD STRATEGICZNY ORAZ KIERUNKI DZIAŁANIA NA 2017 ROK

Kierunki działania w roku 2017 wynikają z realizowanej strategii i tak:

w obszarze „wzrost skali działania” będą to:

- realizowany z rozmysłem rozwój sieci handlowej poprzez poprawę środowiska obsługi w obecnych oddziałach oraz podjęcie prac zmierzających do wyboru lokalizacji oraz uruchomienia nowych placówek. Dobór dodatkowych lokalizacji odbywa się w oparciu o atrakcyjność biznesową rynku, w tym dopasowanie potencjalnych Klientów do profilu ryzyka Banku. W roku 2017 Bank poszerzy swoją sieć o Filię znajdującą się w Szpitalu Powiatowym w Wołominie, która organizacyjnie pozostanie związana z otwartym w roku 2016 Oddziałem Banku w Zielonce. Bank pozostaje otwarty na ewentualne procesy łączeniowe w sektorze spółdzielczym. Przy rozmowach i decyzjach w tej kwestii kluczowe są występujące synergie kosztowe, marketingowe, organizacyjne.
- zwiększanie skali współpracy z już obsługiwanymi klientami poprzez intensywny rozwój produktowy (terminale płatnicze, karty, ubezpieczenia, leasing, rachunki masowe, emisje obligacji). Działania takie pozwalają także na silniejsze związanie klientów z bankiem oraz zwiększenie przychodów przy relatywnie niższych kosztach niż przy pozyskiwaniu nowych Klientów,
- intensywne pozyskiwanie do współpracy nowych klientów poprzez aktywną sprzedaż oraz obecność Banku w szeregu lokalnych inicjatyw skupiających tzw. liderów opinii – samorządowców, lokalny biznes, nauczycieli, środowiska lekarskie, uniwersytety trzeciego wieku, szkoły wyższe etc. Bank jest też na etapie odnowy kontaktów ze szkołami podstawowymi i gimnazjami, w tym w zakresie Szkolnych Kas Oszczędności, a także Programu „Bakcyl” pod patronatem Związku Banków Polskich oraz Warszawskiego Instytutu Bankowości,

w obszarze „zwiększanie efektywności” będą to:

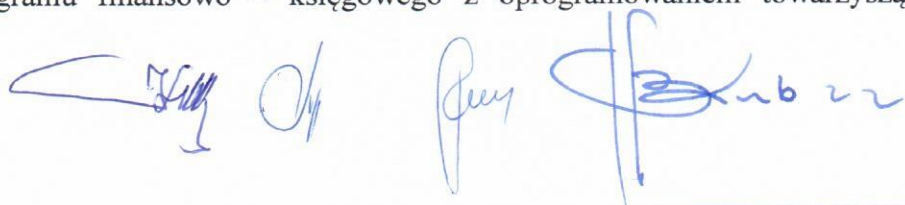
- pozyskiwanie i utrzymanie wykwalifikowanych pracowników, zapewniających optymalną realizację strategii Banku,
- odpowiednie plany sprzedaży dla placówek handlowych Banku,
- intensywne szkolenie, w tym z zakresu profesjonalnej sprzedaży i obsługi Klienta, a także w ramach standardów kwalifikacyjnych w bankowości polskiej,
- rozwój elektronicznych kanałów dystrybucji,
- wsparcie sprzedaży, w tym tzw. cross-sellingu poprzez selektywne wdrażanie systemu CRM (także na poziomie operacyjnym) tj. narzędzia do wielopłaszczyznowych analiz grup Klientów oraz poszczególnych Klientów pod kątem konstruowania ofert dla nich,
- doskonalenie aplikacji informatycznej wspierającej proces kredytowy oraz sprzedaż innych produktów aktywnych,
- doskonalenie w zakresie wszelkich procesów obsługi Klienta oraz wewnętrznych w Banku,
- rozwój kompetencji menadżerskich dla kadry kierowniczej Banku,
- ograniczanie pozostałych kosztów działania, w tym poprzez modernizację placówek w kierunku oszczędności energii.

w obszarze „rozwój informatyki i technologii” będą to:

- dalszy rozwój i doskonalenie zdalnych kanałów kontaktu z Bankiem: eBankNet (bankowość internetowa detaliczna), eCorpoNet (bankowość internetowa korporacyjna), MobiBS (bankowość mobilna), HCE (płatności kartowe za pomocą smartfona), biometria (uwierzytelnienie za pomocą naczyń krwionośnych),
- rozwijanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo teleinformatyczne wewnątrz Banku oraz w relacjach z Klientami, w tym w obszarze przeciwdziałania fraudom, ochrony danych osobowych, ochrony aplikacji webowych, ochrony przed wyciekiem informacji, rozwiązań agregujących dane o zdarzeniach, podatności i ryzykach oraz monitorujących operacje na bazach danych w czasie rzeczywistym,
- skuteczne i terminowe wdrożenie rozwiązań, które wynikają z obowiązków nałożonych przez administrację państwową (Split Payment, Centralny Mechanizm Oceny, Euro FATCA, PSD II),
- wdrożenie systemu CRM operacyjnego (customer relationship management) tj. narzędzia do gruntownych analiz i działań sprzedażowych na każdym szczeblu organizacji,
- obserwacja rynku pod względem nowości w zakresie technologii i funkcjonalności dla Klienta,

w obszarze „zarządzanie ryzykami” będą to:

- w zakresie ryzyka kredytowego: doskonalenie wykorzystywanych procedur kredytowych pod kątem metod analizy ekonomiczno – finansowej oraz ryzyk prawnych towarzyszących kredytowaniu. **Szczególny akcent w zakresie oceny kredytowej projektów inwestycyjnych należy w chwili obecnej położyć na analizę wrażliwości tychże projektów na przyszły wzrost ceny pieniądza (stopy procentowej).** O ile bowiem można uznać obecnie za mniejsze samo ryzyko spadku marży bankowej w efekcie spadku stóp procentowych (sektor odnalazł w tym zakresie nowy poziom równowagi), o tyle należy w chwili obecnej przygotować się na ryzyko wnoszone do portfela kredytowego Banku przez możliwy wzrost stóp i niższą tym samym odporność inwestycji kredytowanych przez banki.
- w zakresie tzw. ryzyk finansowych tj. ryzyka płynności, stopy procentowej i walutowego: dalsze doskonalenie procedur zarządzania tymi rodzajami ryzyka oraz lepsza integracja głównego programu finansowo – księgowego z oprogramowaniem towarzyszącym,

str. 20

służącym generowaniu obliczeń i analizowaniu ryzyk finansowych. Dalsza rozbudowa w oparciu o zakupione w 2012 roku bazy Oracle Bussiness Intelligence szybkiego systemu raportowania dla kierownictwa w zakresie wyników sprzedaży, wyników finansowych oraz węzłowych wskaźników obrazujących poziom poszczególnych ryzyk. W związku z możliwą sytuacją pojawienia się ujemnego, realnego oprocentowania depozytów terminowych na przestrzeni 2017 roku należy dołożyć starań aby stabilizować bazę depozytową Banku,

- w zakresie ryzyka operacyjnego: głównie działania tzw. „twarde” wdrażające rozwiązania informatyczne opisane wyżej (w obszarze „rozwój informatyki i technologii” oraz domykanie luk proceduralnych i procesowych w triadzie „Człowiek – Sprzęt – Środowisko Teleinformatyczne”).

Dla realizacji wszystkich wyżej postawionych celów kluczową kwestią jest **wyposażenie Banku w kapitał**. To on bowiem zabezpiecza ryzyka bankowe ponoszone w toku działalności Banku, ale też wyznacza maksymalną skalę działania, a więc pośrednio warunkuje wysokość osiągniętych przez Bank zysków.

Planowanie kapitałowe jest i nadal musi być podporządkowane **podstawowemu celowi mówiącemu, że zarządzanie funduszami pozwoli zapewnić rozwój Banku przy ponoszeniu akceptowalnego ryzyka**.

Wzrost funduszy własnych jest i nadal powinien być możliwy w zasadniczej mierze dzięki rozwojowi działalności bankowej i przede wszystkim zatrzymaniu nadwyżki bilansowej w Banku. Wzrost funduszy własnych powinien być skorelowany ze wzrostem sumy bilansowej Banku.

WICEPREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego

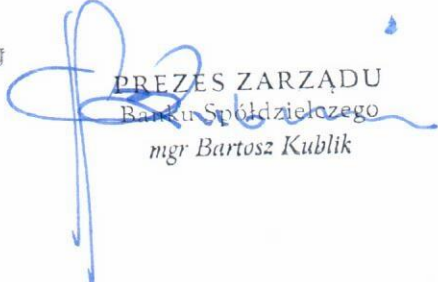
mgr Dariusz Kołodziejewski

WICEPREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego

mgr Henryka Lipska

WICEPREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego

mgr Barbara Przygoda

PREZES ZARZĄDU
Banku Spółdzielczego

mgr Bartosz Kublik